

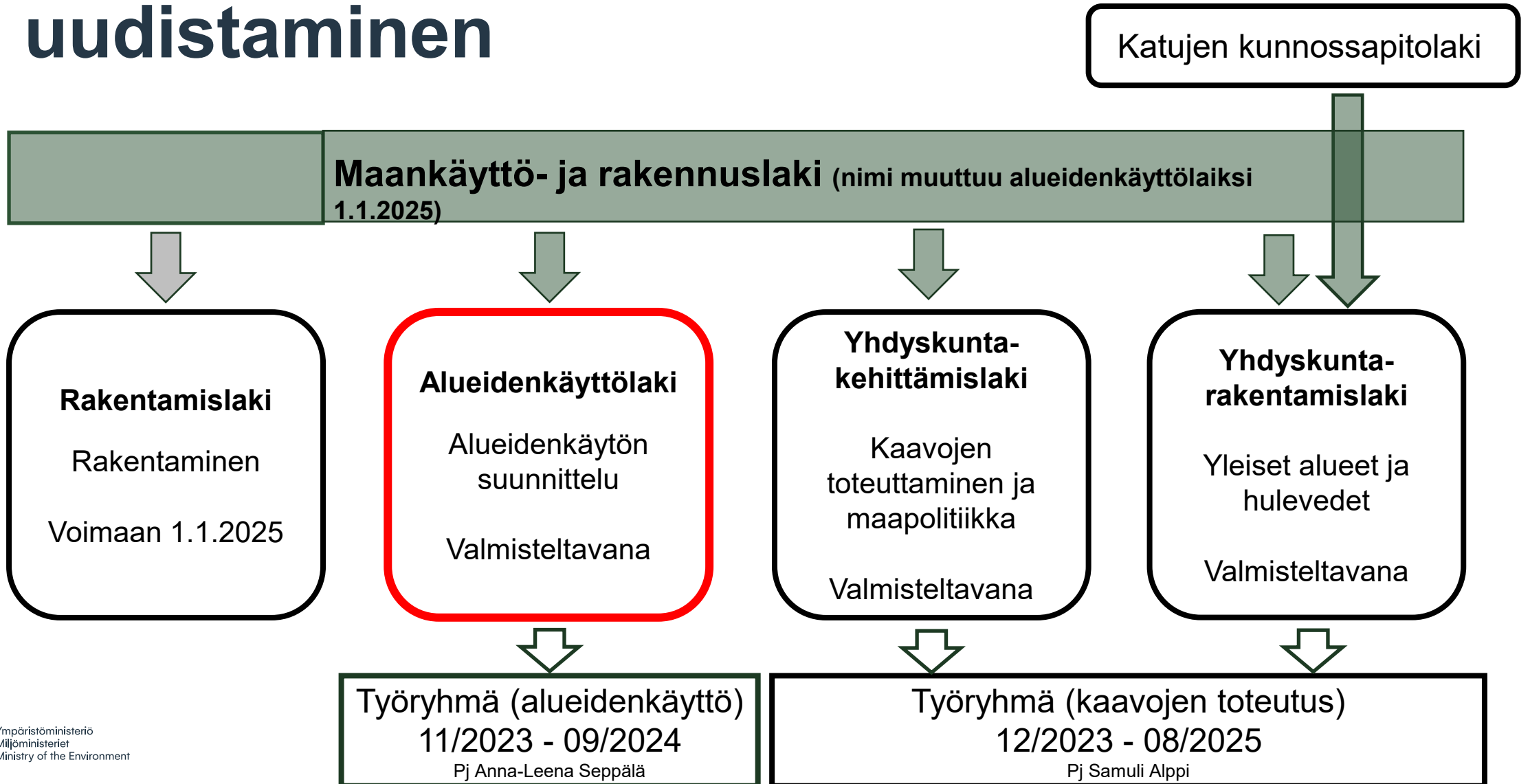

Alueidenkäyttölain uudistus

Tampereen kaupunkiseutu

Maija Neva
Lainsäädäntöneuvos, YM

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen

Alueidenkäyttölain luvut (MRL)

1 luku Yleiset säännökset
2 luku Viranomaiset
3 luku Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
4 luku Maakunnan suunnittelu
5 luku Yleiskaava
6 luku Kuntien yhteinen yleiskaava
7 luku Asemakaava
8 luku Kaavoitusmenettely ja vuorovaikutus
8 a luku Merialuesuunnittelu
9 luku Kansalliset kaupunkipuistot
9 a luku Vähittäiskauppaa koskevat erityiset säännökset
10 luku Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset
10 a luku Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

11 luku Tonttijako
12 luku Kadut ja muut yleiset alueet
12 a luku Kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen
13 luku Maan luovuttaminen ja lunastaminen
13 a luku Hulevesiä koskevat erityiset säännökset
14 luku Yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuva korvaus
15 luku Kehittämisaalueet

24 luku Pakkokeinot ja seuraamukset
25 luku Muutoksenhaku ja viranomaisen oikaisukehoitus
26 luku Erinäisiä säännöksiä
26 a luku Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset
27 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Alueidenkäyttölain uudistamista valmisteleva työryhmä

- Työryhmän toimikausi on 10.11.2023–30.9.2024
- Työryhmän pj Anna-Leena Seppälä (YM), varapj Samuli Alppi (YM)
- Kokoonpano on laaja, jäseniä 25 plus varajäsenet, pysyvät asiantuntijat ja sihteerit
- Kuntaedustajat:
  - Anne Jarva, kehittämispäällikkö (varajäsen Marko Nurmikolu, johtava juristi), Suomen Kuntaliitto ry
  - Mari Siivola, yleiskaavapäällikkö, Vantaan kaupunki (varajäsen Pasi Rajala, yleiskaavapäällikkö, Helsingin kaupunki), kuutoskaupungit
  - Pekka Räisänen, kaavoittaja, Kuusamon kaupunki (varajäsen Janne Tuomisto, maanmittausinsinööri, Kurikan kaupunki), seutukaupunkiverkosto
- Asettamispäätös ja hankkeen tiedot Hankeikkunassa [Hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi - Ympäristöministeriö](#)

Työryhmälle asetetut tehtävät ja tavoitteet

- Työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi hallituksen esityksen muotoon. **Alueidenkäyttöä koskevat säännökset uudistetaan Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi.**
- Tavoitteena on toteuttaa valmistelu niin, että hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi on mahdollista antaa **eduskunnalle kevädistuntokaudella 2025.**
- **Alueidenkäyttölain uudistaminen tulee sovittaa yhteen valtion aluehallinnon uudistamiseen ja yhden luukun palveluja koskevaan hankkeeseen (YLP) osana kaavoitus-, lupa- ja valitusprosessien sujuvoittamista ja nopeuttamista.**
- **Työssä selvitetään mahdollisuuksia valtakunnallisesti merkittävien hankkeiden aluesuunnitelmien toteuttamisen sujuvoittamiseen.**
- **Työryhmän tulee huolehtia vuorovaikutuksesta keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.** Työryhmä voi kutsua asiantuntijoita kuultavaksi sekä järjestää vuorovaikutustilaisuuksia.

Työryhmä kaavojen toteuttamisen ja katujen kunnossapidon lainsäädännön uudistamista varten

- Työryhmän toimikausi on 1.12.2023–**31.8.2025**.
- Tavoitteena on ajantasaistaa kuntien maapolitiikkaa, kaavojen toteuttamista ja katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskeva sääntelykokonaisuus ja toteuttaa hallitusohjelman asiaa koskevat kirjaukset.
- Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus uudesta lainsäädännöstä. Tavoitteena on toteuttaa valmistelu niin, että hallituksen esitys on mahdollista antaa **eduskunnalle kevätistuntokaudella 2026**.
- <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM074:00/2023>
- Työryhmän kokoonpano laaja, edustajat osin samoja kuin alueidenkäyttölakityöryhmässä
- Kuntaedustajat Tiina Hartman, kehittämispäällikkö (varajäsen Paavo Taipale, yhdyskuntatekniikan päällikkö), Suomen Kuntaliitto ry; Heli Toukoniemi, maankäyttöpäällikkö, Tampereen kaupunki (Hannu Seppälä, infrapäällikkö, Helsingin kaupunki), Kuutoskaupunki; Kimmo Toivola, maankäyttöjohtaja, Alavuden kaupunki (Anu Syrjäpalo, kaavoituspäällikkö, Raahen kaupunki), Seutukaupunkiverkosto

Alueidenkäyttölakia koskevia hallitusohjelmakirjauksia

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä ja kaavat

- Hallitus laatii alueidenkäyttölain, joka edistää tarkoituksenmukaista maankäyttöä, hyvää elinympäristöä, kaavoituksen sujuvuutta, kaupunkien ja kuntien kasvua, riittävää asuntotuotantoa, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä ja Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Varmistetaan maankäyttöä ja rakentamista koskevan lainsäädännön yhteensopivuus. Sitoudutaan siihen, ettei kaavatasojen lukumäärä kasva.
- **Kevennetään maakuntakaavan yksityiskohtaisuutta ja oikeusvaikutteisuutta osana maankäytön suunnittelujärjestelmää.**
- Mahdollistetaan yleiskaavan tai osayleiskaavan ja asemakaavan samanaikainen valmistelu.

Hallituksen tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa kaavoitus-, lupa- ja valitusprosesseja

- Tavoitteen toteuttamiseksi hallitus uudistaa maankäytön ja rakentamisen sääntelyä sekä purkaa normeja.
- Hallitus uudistaa kaavoitus-, rakennus- ja ympäristölupaprosesseja koskevia valituskäytäntöjä siten, että samasta asiasta voisi valittaa hallinto-oikeuteen vain kerran.
- **Selvitetään keinoja puuttua kaavoista ja rakennusluvista tehtyjen valitusten määrään ja nopeuttaa valitusten käsittelyä.** Selvitetään esimerkiksi mahdollisuutta tarkentaa valitusoikeuden edellytyksiä.
- Kansalaisten osallistumismahdollisuuksista ja oikeusturvasta huolehditaan. Toimivaan oikeusturvaan kuuluu myös muutoksenhaku kohtuullisessa ajassa. Viranomaisten keskinäisiä valitusoikeuksia rajoitetaan nopealla aikataululla.

Kumppanuuskaavoitus ja maanomistajan aloiteoikeus

- Alueidenkäyttölakiin kirjataan **maanomistajan aloiteoikeus yleis- ja asemakaavalle**. Asetetaan kunnille velvollisuus käsitellä aloite laissa säädetyssä määräajassa. Kunnan on annettava ratkaisu kaavoitusaloitteeseen monijäsenisen toimielimen päätöksellä.
- Alueidenkäyttölakiin **kirjataan prosessi kumppanuuskaavoituksesta**, jossa kunta antaa maanomistajalle mahdollisuuden kehittää yleis- tai asemakaavaa kunnan ohjauksessa kunnan kaavoitusmonopolia rikkomatta.

Aurinko- ja tuulivoima

- **Edistetään aurinkovoimainvestointeja** maankäytön kannalta sopiville paikoille yhtenä keinona tasapainottaa uusiutuvan sähköntuotannon ajallista vaihtelua. Aurinkovoimarakentamista ohjataan rakennettuun ympäristöön, turvetuotannosta vapautuneille alueille ja joutomaille pyrkien välttämään tuotannossa olevien peltojen ja metsämaan merkittävä käyttö aurinkovoimaan. Hallitus varmistaa, että aurinkoenergiapuistojen sääntely- ja lupaprosessit ovat yhtenäisiä, joustavia ja ennustettavia koko maassa.
- Lisäksi **hallitusohjelmaan sisältyy useita tuulivoimaa koskevia kirjauksia.**

Teollisuuspuistot

- Sisällytetään alueidenkäyttölakiin mahdollisuus kaavoittaa teollisuuspuistoja, jotka luovat etukäteen tiedossa olevat reunaehdot maankäytölle ja nopeuttavat maankäytön prosessien ohella **muutakin ympäristölainsäädäntöön perustuvaa luvitusta**.
- Teollisuuspuistoista tehdään yksi keino sujuvoittaa investointeja Suomeen. Teollisuuspuistolla tarkoitetaan muuta kuin tuulivoimaa varten rakennettua teollisuuden ja teolliseen toimintaan liittyvien toimintojen kaavaan merkittyä keskittymää

Ilmastonmuutos, liikkuminen ja MAL-sopimukset

- **Ilmastonmuutoksen vastaisten toimien ja päästövähennystoimien lisäksi** edistetään toimia, joilla **parannetaan yhteiskunnan kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen.**
- Maankäytön lainsäädäntöä uudistettaessa **huomioidaan liikkumisen edistäminen.**
- Laaditaan MAL-sopimukset jatkossa pidempiaikaisiksi ja aidossa kumppanuudessa valtion ja kaupunkiseutujen välillä. **Kirjataan MAL-sopimuskäytäntö lakiin yhteistyövelvoitteena** maankäytön ja rakentamisen sääntelyn uudistamisen yhteydessä.

Muut hallitusohjelman kirjaukset ja lain ajantasaisuutta koskevat asiat

- Maankäyttösopimuksia koskevaa lainsäädäntöä selkeytetään ja kunnossapitolainsäädäntö päivitetään vastaamaan tämän päivän tarpeita.
- Esillä olleiden hallitusohjelmakirjausten lisäksi hallitusohjelmassa on useita muita alueidenkäyttölakia ainakin välillisesti koskevia kirjauksia.
- Hallitusohjelman lisäksi työryhmässä käsitellään muita lain ajantasaisuutta koskevia asioita, joita ovat muun muassa saamelaisten oikeudet ja maailmanperintökohteet.

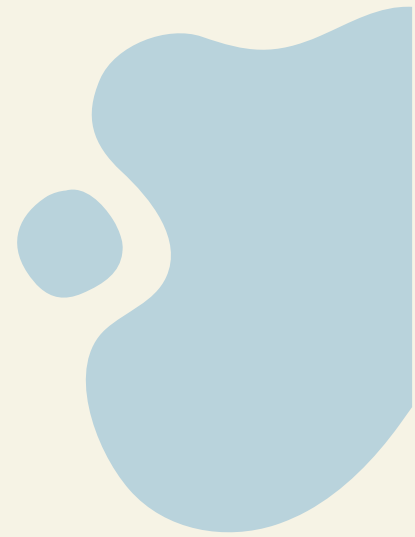

Tähän mennessä tapahtunutta

- Työryhmä kokoontunut 4 kertaa, kokoukset noin 3 viikon välein
- Työryhmässä käsitelty (huom! Luonnokset voivat muuttua vielä valmistelun aikana)
  - **VATit** -> pidettäisiin asiasisällöltään ennallaan, vain vähäisiä tarkennuksia
  - **Maakuntakaava** -> ohjausvaikutusta kevennettäisiin ja vain vähintään maakunnalliset asiat
    - Maakunnan liittojen eriävä mielipide
  - **Yleiskaava** -> pidettäisiin lähtökohtaisesti melko ennallaan
    - Pk-seudun yleiskaava pois
    - Yhteisen yleiskaavan muutokset?
    - Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely
- Seuraavassa kokouksessa 9.2. käsittelyssä asemakaava ja kumppanuuskaavoitus
- Selvitys teollisuuspuistoista valmistunut
- Työn alla selvityksiä mm. vähittäiskaupasta ja tuulivoimasta
- Valitusoikeus selvityksen tilaamista selvitetään

Kiitos mielenkiinnosta!

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment**

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

